

REGULÓ.

Pesten vasárnap martius 4^{kén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is vált-hatnak példányt. A folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Nagnéni karszéke.

(Folytatása.)

II.

Ahitatos szertartással elővéteték
a' nagy füstölő edény.

KOVÁCS PÁL.

Mielőtt Szúnyoghyné asszonyságot saját lakában tisztelhetnök, nem lesz érdektelen az olvasóval némi vonásokat közölni életéből.

Közép rendű szülektől származva, nem igen volt nagy módja vagyonával dicsekedni; annyi mindazáltal volt, hogy ifjúsága kellemével párosulva — a' nőtul ifjak előtt érdekessé tegye. Nem is hajadonkodék soká; az ég őt gazdag férjjel ajándékozá-meg. Tudjuk pedig, milly visszás következményeket szokott gyakran az illyféle házasság okozni! Szúnyoghy, különben is szigorú nőjéhez, magának mindenben előjogot követelt — a' nő előtte kevés tekintetű volt, főleg midőn az évek sorával hitésének arczbájai is lassanként mulni kezdenek. A' nő hajadonságának kedves napjaira emlékezve — sohajtásokkal tölté-el legszebb részét életének. 'S ha néha elvonulva férjének tekintetétől, hangosabban sohajthatott, o! akkor mindannyi átok lön sohajtása az előtte gyűlöletessé vált férjfinemre. Szúnyoghy gyermek nélkül halt-el, 's ha gyengéd nője szivbáratot érze is halálán, — e' vesztességi bú még sem látszék olly súlyosnak, mert ez őt csendes és háborítatlan életbe vezeté. És így nem csuda, ha Szúnyoghyné asszonyság szívet annyira elfogá a' férjfi - gyűlölet, hogy férjfiára, de leginkább férjre, még csak gondolni is átalott. Háza ifjúnak 's férjfinak egyenlően zárva volt. Társasága mindenkor nőkből állt, 's ezek is azon osztályból valának, melly gondolkozása módjában tökéletesen magegyezett. Hogy pedig özvegy házában ifjabb élet is tenyésszék mellette, áttekinté családja ágazatait, 's három leánykát vön maga mellé, vérben rokonokat, kik gondolkozásban is kénytelenek valának rokonulni vele,

hogy kegyeiben illőleg osztozhassanak. Ők pedig alája veték magukat e' kemény föltétnek, árvaságuk súlyos érzetében. Legkésőbbben vevé magához Emmát, kinek még anyja életében mátkája lön Erneyei, a' fenn érintett huszár hadnagy; 's a' haldokló anya nem kért egyebet Szúnyoghynétól, mint hogy az Emma 's Erneyei között levő viszonynak hű őrnéje legyen. 'S ezért volt csupán csak Erneyeinek szabad bemenete hozzá.

Szúnyoghynének házi társaságához tartozott még Mártha is, egy koros hajadon, ki mint hűséges, jámbor cseléd egészen megbizottja lett. Ha a' téli unalmas órák elkövetkeztek, ő volt a' reggár, tömve bűbajos mesékkel, melyeket Szúnyoghyné különös élvezettel hallgatott, 's nevelék babonás hitét, melyet elhibázott nevelés csepegtetett még zsenge korában szívébe. Mártának minden borzalmas meséje kedvvel fogadtatott, 's mi elég sajnálatra méltó! — még növendékeit is hallgatására kényszeríté; de szerencsére ezeknek mindenről világosabb eszméjek 's képzetök volt, — 's így csak hallgattak és türelmesen nyelték nagynénjek és Mártha borzalmas meséit.

A' tepnapi meghagyás szerint összejövének a' már ismert ifjak, 's olly csendesen mulattak a' kijelölt teremben, hogy Mártha (mert a' nagynéni nem volt hon) — mit sem gyanítva dudolgatott varrása mellett, egy ócska nagy könyvbe tekintvén néha-néha, 's belőle monda-el néhány szentesebb éneket. Ez alatt a' terem ajtaja lármásan felpattan, — 's az égiek között szédelgő Mártha annyira megrettent, hogy az ijedés-okozta sikoltáson kívül, még egy fájdalmas hosszú kiáltást tön, mert tűje a' rettenet közben csaknem félig ujjába szaladt, — 's így kénytelen volt keserű képpel fogadni Szúnyoghynét, mert a' felnyílt ajtón ő lépett-be.

„Mi baj Mártha?“ — kiált rémülten a' belépő, észre vévén Martha ijedését.

„Nincs már semmi baj; — de magam sem tudom, mitől ijedtem úgy meg.“

„Hm, hm! Aztán olyan fejr lett, mint a' fal. Csak nem lapang valami a' házban, ijesztő váz képében?“

„Nem tudom én nagyságos asszony, — de valamitől megijedtem.“

Szúnyoghyné letevé köpönyegét, 's ezen érthetlen beszéde és nyilatkozása Mártának elég volt arra, hogy fejében néhány, ön magát ijesztő eszme 's képzemény támadjon.

„Ugyan hát azok a' leányok hova bujtak-el ismét, — hogy még csak egyiket sem láthatom?“

„A' mellék teremben kötögetnek.“

„Emma, Janka, Lidi!“ — kiáltá most elég hangosan Szűnyoghyné, — ’s erre a’ mellékszobában nem csekély zaj támadt, mit később ablaksörtetés követett.

„Jerünk a’ másik terembe! ott fogom folytatni tegnap félben szakasztott regémet; — legérdekesebb része még csak most következik...“ mond tovább nagynéni, ’s azon pillanatban benyitá a’ terem ajtaját. Nagy zavar látszék a’ lánykák arczaín, mit még inkább nevelének nagynéni számtalan kérdései, melyekre felelni hirtelen nem tudtak; — ’s „ni, ni! ezek biz’ azt gondolják, hogy most is nyár van!“ kiálta-fel boszúsan Szűnyoghyné, midőn a’ kertre szolgáló ablak szárnyait nyitva látá,

„Most néze-ki csak Janka, ’s ő felejté nyitva“ — szóllott Emmi — betevén hirtelen a’ föltárt ablakot.

„Különös! mintha bizony olly sok nézni való volna most ott künn. Üljetek rendbe, ma bevégezem regémet. Hol is hagytam csak-el?“ —

„A’ tündér herczeg megkérte Adelegundiga kisasszonyt.“

„No jól van!“ — válaszolt nagynéni, ’s a’ félsötét teremben a’ még langyos kályhához ballagott, hogy ott kényelmesen karszékebe helyezhesse magát. Ez rendesen egy fölébe varrott zöld lepellet volt borítva, hogy Szűnyoghyné, ki abban szokta délutáni álmait alunni, elfödve vele testét, annál csendesebben nyugodhassék; ’s még csak légy se zavarja-meg álmát, mellyre annyira boszónkodék, hogy néha egész nap csattogott a’ légyverő kezében, számtalannak okozva halálát. A’ szék most is azon zöld lepellet volt behuzva, ’s bizodalmasan ült rá nagynéni, mint régi ismeretes nyughelyére, midőn azon perczben erős nyögés hatá-meg füleit, ’s ugy tetszett neki, mintha emberi test reszkettetné lábait alatta. — „Huh! mi ez? — egek! — kísértet.... Mártha, Emma, Janka, Lidi! csak utánam! — rá ne nézzetek, mert mindjárt oda leszték. Nemde, ez ijeszte-meg előbb Mártha?“ — „Itt ne hagyjon — nagyságos asszony, mert egyszeribe kitör a’ nyavalya!“ — dadogá Mártha, ’s már imádkozni is kezdé, midőn Szűnyoghyné a’ másik terembe hirtelen átrohanva — füstölő edényt rendelt hozatni, mint a’ kísértetek előző eszközét. De Mártha ment volna is nem is a’ konyhába, mert most már minden szegletben egy-egy kísértetet látott. Előjött végre Janka, ’s mig Emmi és Lidi a’ kísértetes szobában maradtak, kifutott gyorsan a’ konyhába, ’s hogy nagynénje parancsolatját, habár el nem fojtható nevetéssel is teljesítse; behozá a’ nagy füstölő edényt, ’s illő szertartással hozzá is kezdenék már a’ füstöléshez, midőn a’ kísértetes szoba ablakán egy borzas fő tekintett-be; — de erre akkorát sikolta nagynéni Márthával, hogy a’ rémalak hangos

kaczajra fakadva tünt-el. — „Ördögi kaczagás!” — kiálta Szúnyoghyné, ’s miután a’ karszéket már eléggé körülüstölék, bátorságot von végre Mártha azt most közelebből megvizsgálni, valljon nem lappang-e még kísértet a’ rejtélyes lepel alatt. De az üresnek találtaték, és sokal laposabbnak látszott, mint az előtt. ’S most eszébe jutott nagynéninek, miképen ő a’ széket árverés alkalmával vásárlá, ’s jól tudta, hogy a’ karszék olly kedves bútora volt tönkre jutott birtokosának, hogy szüntelen ezen nyugodva ’s pihenve, még halála óráján is keserű érzéssel emlegette. Most tehát különféle üres agyszüleményei között legérdekeseb volt azon gondolat, hogy a’ széket előbbi jámbor ura meglátogatván, rajta akará magát egy kissé pihentetni olly hosszú életgyötrelmek után. Így minden kedve elveszett tőle, ’s nem sokára vég határozatul kijelenté, hogy a’ széket inkább a’ halottnak emlékére szenteli, mint sem általa jövődöben is üldöztessék. A’ karszék máglyára ítéltetett, ’s Emmi, Janka és Lidi nagyot sohajtva sajnálkoztak nagynénin, ki illy gondolatra vetemült, ’s elmosolyodtak egyszersmind, ha a’ történetre emlékeztek.

III.

Kíváncsi lány, ’s kíváncsi nő
Előtt nincs semmi rejtező;
’S ha láthat, hallhat titkokat,
Ez néki élet osztogat.

Másnap Szúnyoghynének házi kertjében, melyet köröskörül csillogó hó borita, egy tűzhely-alakú kőalkotmány álltattott-fel, hosszú fahasábok hevervén fölötte. Máglyának gondolná azt az ember, ha régi romai időben élnénk: de mivel századunknak illyesmire már nincs szüksége, maradjunk mi a’ tűzhelynevezet mellett, ’s még is (hinné nem hinné valaki) Szúnyoghyné azt éppen nem sütés-főzés kedvéért emelteté: — távul legyen! sokkal magasabb célból; tudniilik, hogy azon mystikus széket, mely őt csaknem halálra kísérté — megégesse, ’s ez által régi birtokosának, de ki már sirjában hamvad, — néminemű engesztelődést tegyen. ’S ha ezt nyájas olvasóném Szúnyoghynéről fel nem tenné, — elég legyen mondanunk, hogy ő nem akart többé általa kísértetni, ’s ez okból jelenleg elégettetni rendelé.

Felnyilt most a’ kertnek tág ajtaja, ’s belépett ünnepélyesen Mártha, égő szövétneket tartva jobb kezében, baljában pedig egy ócska, vaskos könyvet hozva, hogy kezénél lenne az elmondandó ének és imádság, ha a’ lángok közt ropogó karszéken valami rémalak jelennék-meg, boszút dörögve Mártára, mint végre hajtónéra. A’ szék különben is tüzre való volt már. Lám! mennyire tudák

egymásban éleszteti babonás hitöket, — kizárva minden világosb képzetű embert körükből. A' leánykáknak pedig nem vala szabad látniok! — Szűnyoghyné csak az ajtóban állott, de hiven kíséré szemével minden léptét 's mozdulatát Márhának, ki a' máglya felé közeledve, félénken 's reszketve nyujtá-ki szövétnekét, azt meggyújtandó, 's észre sem vevé jóformán, midőn a' szövétnek lobogó lángja hirtelen a' forgácsba kapván — nagy pattogások között, az egész farakáson szétterjedett. Nehány percz múlva nagynéni karszéke — egészen összeomlott, 's minden részét magas láng csapdosá körül; — midőn azon pillanatban egy fehér levelke hullott valamely részéből a' havas földre; 's ha Mártha hirtelen rá nem toppant — végképpen elperzselődött volna: de ő kimondhatlanul kíváncsi lön, 's egy lábnyomással megmenté az enyészettől. — „Nagyságos asszony! — titok!“ — kiálta-fel hirtelen; — 's olly hirtelen mellette termett Szűnyoghyné, hasonlólag keble kíváncsiságától üzetve. — „Mi baj? ah! hisz' egészen megijesztettél!“ — „Nézze csak nagyságos asszony! ez a' levél valahogyan a' karszékbe volt rejtve, — 's most minden része szétpattanván — kihullott belőle!“ — mondá Mártha, 's átadá a' lángtól csorbitott levelet. Szűnyoghyné meg volt lepette, mert benne férjfiúrára ismert. Mindinkább bámult, 's hogy Márhával is, mint ki azt fölfedezte, tudassa tartalmát, mit még ép részén lelhetett, töredezett hangon így olvasá: „— a' második... vonásban ehhez tartsa magát. — Továbbá, midőn én czimboráimmal az ajtón sebesen betörök, mintha szándékomat nem is gyanítaná, egészen meglepetve legyen Emmi, — 's én akkor hirtelen ölbe ragadva fogom az agg néni körmei közül elrabolni, míg társaim Jankát — 's Lidit is magukkal viendik. Mindegyikünk haramia-öltözetben jelenik-meg — 's holnap hat órákor — tökéletesen, de titkon, végbe vesszük. — Azért — készül — a' meghívás meglepő.“ — Többi része mind el volt már pezselve, 's hol a' vonalokat és pontokat használtuk, — ott is olvashatlanok valának már a' betűk, a' papiros különben is sok helyen keresztül levén égve. — Le nem festhető bámulat fogá el mind kettejeket, 's jó ideig meredt tekintettel néztek egymás szemébe, nem tudván, mit szólljanak; mert illy veszélyes körülményben még nem voltak. 'S ki tudja, nem lett-e valamelyik növendéke iránta csupa unalomból is hálátlan, titkon akarván magát kezei alól kivonni; — vagy, mint Mártha gondolkodék, hátha azon olasz katonatiszt akarja elrabolni Emmi (nem juthatván más uton hozzá), ki a' minap látogatását tevén nálok, nagynénitől hidegen visszautasítotték, bár ő Emmi kisasszonyhoz igen forrónak mutatá magát; 's meglehet, ezen viselet szurt leginkább szemet nagynéninél. — Aztán ő is férjfi — még pedig ka-

tona volt. Ah! őt most fájdalmasan gyötré leányainak hálátlansága, — nevelése, gondja, fáradsága illy rútul fizettetvén vissza! — „Még rabolni! — uramfija! 's még házamnál, melly még minden ember előtt, ki csak ismeri, tiszteletben áll! — Nem! — fogadom, hogy ezt bár mi módon is megelőzőm.“

„Ah! nagyságos asszony! — hátha még majd engem is elcsipnek! —

„Mártha! valamint a' levél, úgy annak fölfedezése is titok maradjon. Ne szólj senkinek; — még ma meglessük őket, 's Tamás és még két szolga, ha már rájok kell szorulnunk — fogják a' keretet egész éjjel őrizni; 's ha valaki mutatkoznék, kötelességük lesz visszajeszteni, vagy megragadni: — de mig lehet, minden más férjfit nélkülözünk! 'S ha megragadták, hozzá vezetem akkor Emmi-t, és szégyenpirulva fogja megvallani hálátlanságát, mellyet titkos egyetértése árul-el. Erről hát szót sem!“

„Mint parancsolja nagyságos asszony!“

„Ha már férjfiira szorulunk, inkább forduljunk előbb a' házi cselédhez!“ — válaszolt Szűnyoghyné, 's keblébe rejtve a' kormos levelet — eltávozott Mártával, hogy minél előbb rendelést adjon Tamásnak, egy jámbor öreg kertésznek; — hamuvá égvén az alatt karszéke. *(Vége következik.)*

INNEPLÉS.

Uj-évi ünnep Birmában. — Április 11-kén jlépett! a' nap — így ír a' „Maulmein Chronicle“ április 22-ről — a' kosjegybe, 's e' napon köszöntött-be a' Birmanok uj éve is. Ősi szokás szerint egy Birman sem kerülél-el a' kedves üdvözléseket. Barátok olly tetemesen öntözik-meg egymást, hogy a' férjfiaknak selyem potsos-a 's a' némbereknek selyem tamienges-e facsaró vízzé vált volna, ha tulajdonosaik pamut köntőssel fel nem cserélik. E' napon egyszersmind négy papnak temetési pompáját is ülék, kik már több hónap előtt haltak-meg, 's testeik megbalzsamozva ez ünnepélyre félre tétettek. Az arany lemezekkel borított testek gazdagon ékesített koporsóban feküdtek. Különféle hosszúságú facsövek, mellyeket mi rakétáknak akarunk nevezni, löporral megtömve egy négy kerekű alacson járműnek tengelyeire köttettek. Ezek felett csudás alakok, embereket 's állatokat képezők, emelkedtek, mellyek közül némelylek gyulékony szerekl rakattak-meg. A' vonalnak a' biztos laka előtt kelle elvonulni. Kilencz óra felé indult-ez meg; elől gazdagon öltözött éneklő 's tánczoló hölgyesapat ment, ezt még nagyobb esapat férjfiú követé, kik különös sajátágos öltözetüklkülönböztetékl — megmagukat a' többiektől. Ezek után nagy számú fejr elefantok, lovak, kosok, bivalyok 's a' t. huzódtak. A' csupán e' ezéira készített énekek nem egyebek voltak a' hatáságokat illető szerencse-kivánatoknál. Bevégzödvén a' pompajárás, melly mintegy két óraig tartott, kiki haza ment, hogy a' jövö napi ünnepre készületeket tegyen. — Más nap reggel az utsza tömve volt ünnepélyesen öltözött népesoporttal, mellyek mindannyian azon tér felé hullámozottak,

hol a' temetési pompa volt tartandó. Kilencz óra felé mindenki a' keletre nyúló halmokon volt, honnan az óriási rakéták szétpattanását kedvtelve nézdelheté. A' papok tetemei leemeltetvén a' járműkről, egy kis felszer alá vitettek. E' felszer felé indítottak a' kocsik meggyújtott rakétaikkal, melyek zajos subogással csak ugyan ezelt is értek. Alkonyat felé már hamuvá égtek a' holttestek, 's ekkor a' nép is haza takarodott.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Meteor. Brazíliai hírek szerint Ceara tartományban Macao falu mellett az Assu folyam torkolatjánál mult év végén szokatlan fényes 's léggömb nagyságú meteor szállott-le. Dörgéshez hasonló morajjal hasítá szálltában a' levegőt, és iszonyú recsegés közt szétpattanva a' belőle kiömlő kövek 10 liennyi tért fedtek-be. Mélyen furták ez aerolitok magukat a' homokba; embert többet megsebzettek ugyan, de egy sem halt-meg; marha azonban számtalan hullott-el súlyjuk alatt. A' köveknek némellyike kiásván 80 fontot is nyomott.

KÜLÖNFÉLE.

A g a d e t h á k.

Agadetháknak neveztetnek mind azon erkölcsi példázatok, melyek a' zsidók Talmudjában találtnak. Látni fogjuk e' néhány belőle vett példázatokból is, — melyeket Heimann Hurvitz gyűjteménye szerint közlök, hogy olly arany tanításokat foglal az magában, melyeket mindenki tiszteletben tarthat.

I.

A' b ö l c s n ő.

„Okos nők által épül az
„egész ház.“

Rabbi Meir, a' híres oktató, egykor egész Sabbathon által a' sinagógában ült, és oktatá a' népet; mi alatt különös szépségű, és törvényt-tudó két fija hirtelen meghalt. Neje a' hálószobába vivé őket, és a' menyasszonyi ágyra tevén, fehér lepedőt terített holt testeikre. Este felé haza jött Rabbi Meir. — „Hol vannak szeretett fiaim? — kérdé — hogy áldásomat adhasam reájok.“

„A' sinagógába mentek“ — lön a' felelet.

„Egyszernél többszer tekinték ott körül, 's még sem láthatám őket“ — válaszolt Rabbi Meir.

Neje poharat hozott, ő pedig dicséré az urat; mert a' Sabbath már vége felé járt; — ezután ivott, és ismét kérdezősködék:

„De hol vannak fiaim? hadd igyanak a' megáldott pohárból!“

„Nem messze lesznek“ — mond neje, 's ételeket hordott-fül asztalára.

Ő pedig vig és jókedvű vala; és midőn étel után imádkozott volna, neje imigyen szállítá-meg:

„Rabbi! ha megengednéd, kérdeznék.“

„Kérdezz csak bátran szerelmesem“ — viszonzá.

„Néhány nap előtt egykét drágaságot adott valaki őrizetem alá, és most visszakéri; — visszaadjam neki?“ —

„Vajha e' kérdés tételét ne találta volna nőm szükségesnek! — szólla Rabbi Meir. — Mit? 's te vonakodhatnál valakinek sajátját vissza adni?”

„Nem — mond amaz — de legjobbnak tartám még is vissza nem adni előbb, mintsem értesítve lennél felőle.“ — 'S fölvezeté őt a' hálószobába, és az úgyszólván lépvén, leveré a' lepedőt a' holt testekről.

„O fiaim! fiaim! — siránkozik fönn-hangon az apa—fiaim! szememnek fénye! eszemnek világa! Apátok valék, de ti tanítatok a' törvényre!”

Ekkor elfordult az anya, és keservesen sirt; — végre megfogá férje kezét, és ezeket mondá: „Rabbi! nem te tanítád, hogy azt, mit csak gondviselésünk alá bízta, örömet vissza adjuk? Lásd az ur adá őket, és vissza is vevé. — Dicsértessék az ur neve!”

„Dicsértessék az ur neve! — ismétlé Rabbi Meir — és dicsértessék te miattad is, mert irva van: okos nő által épül az egész ház. Bölcsességgel nyitja-meg ajkait, és nyelvében édes tanítás van!”

(Folytatása következik.)

EMLÉKMONDÁS.

Barátság.

Nélküled e' földön komor a' lét napja, barátság!

'S hogy ha nemes, szép, jó, 's nagy tettünk általad ért csak,

Tar szirtek tetején alapult erkölcsi tökélyhez.

Mint zajgó tenger kétes hullámain a' zord

Szélvész medréből dühvel kifacsarni törekszik:

Ugy gyakran legfőbb jogait létünknek a' véték,

Feldühödött ellen, böszülten dulja. 's te akkor

Megtompult nyilait hős vadként vissza hagyítod.

A' sivatag pusztát 's az enyészeti kormos ürét csak

Földünkön te teszed bájoló és gyöngy virágnak.

V-i BARNA.

Kivánság. — Némelly kívánság támad és enyész, mint álom; némelly megfenekli magát, 's a' nem-teljesedhetés kínos érzésével megszűnés nélkül epeszt; némelly pedig annyira gyötör, hogy súlya alatt az ész leroskad 's többé nem tehet választást.

KÖLCSEY.

A' szerelem nap; még a' vak is érzi közellétét.

A' szerelmes faragatlan márvány darab. — Egy leányka, ki művészségét érti, belvederi Apollót készíthet belőle. — Földingás a' szerelem; a' legerősebb épületet is egybe rombolja.

(Németből) HÁBOR N. Enyedről.

Számrejtvény.

Angol országban egy nyolcz tagból álló társaság abban egyezett-meg, hogy minden nap 's mind addig együtt ebédeljenek, míg csak az asztalnál mindegyikük más helyre ülhet. — Kérdés: hány ebédet kellett e' nyolcz személynek együtt elkölteni, míg a' lehető ülésbeli változások megtörténtek?

Előbbi rejtvény: „az egyik leány 18 tojást, a' másik 34-et vitt kosarában.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiaczon alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utca 612.